

ENTeR – Textil újrahasznosítási szakértői hálózat

Kraig Tamás

INNOVATEXT Zrt.

Kulcsszavak: ENTeR, Textilipar, Hulladékkezelés, Újrahasznosítás, Körforgásos gazdaság

Az ENTeR a textilipari üzletágban tevékenykedő öt európai országban (Németország, Olaszország, Lengyelország, Csehország és Magyarország) végez munkát annak érdekében, hogy népszerűsítse a hulladékkezelés innovatív megoldásait, amely a textilgyártás területén a körforgásos gazdasági megközelítés megvalósítását eredményezi.

(<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/3.html>)

A projekt segít az érintett textilipari területek együttműködésének felgyorsításában, a főbb helyi kutatási központok és gazdasági társaságok által közösen kínált innovatív szolgáltatások („virtuális központ”) népszerűsítésével, bevonva az állam részéről érdekelt feleket a stratégiai menetrend és a kapcsolódó akcióterv meghatározásába a körforgásos gazdasággal kapcsolatos megfontolások és a stratégiai intézkedések összekapcsolása és irányítása érdekében.

Mért is van szükség ilyen és ehhez hasonló európai projektekre?

2015-ben az Európai Unióban több mint hatmillió tonnányi ruházati cikk fogyott. A ruházati iparág ennek megfelelő ökológiai lábnyoma az EU-ban 2015-ben 195 millió tonna CO₂, míg a vízlábnyoma 46 400 millió m³ volt. A körülbelül 6 millió tonna textilhulladéknak, amit Európa minden évben kidob, csupán 25 százaléka kerül újrafeldolgozásra. Az EU textilipara – a Friends of the Earth Europe által nyilvánosságra hozott jelentés szerint – mintegy évi 16 millió tonna hulladékot generál. A hulladék nagy részét hulladéklerakókba szállítják vagy elégetik, ami jelentős környezeti hatással és magas költségekkel jár. A hulladék által tartalmazott értékes erőforrások is elvesznek.

Az ENTeR projekt (az Interreg CENTRAL EUROPE támogatásával) 2017 júliusában indult és 2020 júliusával zárul. Ez alatt a három év alatt a projekt partnerek – magyar részről az INNOVATEXT Zrt. és a Pannon Gazdasági Hálózat Egyesület – szeretnék elérni az általuk megfogalmazott „Stratégiai menetrendben” kitűzött célokat (<http://innovatext.hu/hu/hir/textilhulladek-kezelese-nek-es-ujrahasznositasanak-strategiai-menetrendje>).

A javaslat megközelítése és a partnerek közötti együttműködés a hulladék kezelésére és optimalizációjára irányul az „életciklus tervezés” (vagy öko-tervezés) szempontjából.

A Stratégiai menetrend célja, hogy meghatározza az ismeretek fejlesztésének és az innovatív megoldások technikai és tudományos alapját, annak érdekében, hogy elősegítse a textilipar körforgásos gazdasághoz való közeledését.

Leírja a hulladékkezelési stratégiát és a cselekvési irányokat az anyagi erőforrások fogyasztásának és a környezeti hatások javulásának érdekében, ami azáltal érhető el, hogy a vállalkozások a körforgásos gazdaságot alkalmazzák.

Ezen keretek között öt területet azonosítottunk be:

• **Jog és szabályozás.** – Makroszinten a jogi és szabályozási területen mind a helyi, mind pedig az EU politikák nyomán követése mellett, a jogszabályi keretek alapos tanulmányozásának szükségessége mára nyilvánvalóvá vált a Stratégiai

menetrend folyamatos irányításának érdekében. Konkrétan, ez a terület aktív kölcsönhatást szándékozik megvalósítani a különböző érdekelt felek (vállalkozások, helyi önkormányzatok, kormányok) között a jogalkotók figyelmébe ajánlott akadályok és problémák vonatkozásában, ugyanakkor ellenőrzi, hogy a politikák milyen módon orientálják az új projekteket.

• **Hulladékkezelés.** – A hulladékokról szóló 2008/98/EK európai irányelvben megfogalmazott elsődleges célkitűzés a hulladékképződés megelőzése.

A hulladékkezelés és keletkezésének megelőzése jelenti a fő kihívást az egész európai közösség és az ENTeR projekt Stratégiai menetrend számára.

A textilhulladék speciális hulladéknak minősül és így nem dobható a szét nem válogatott hulladékot tartalmazó gyűjtőedényekbe. Ez a besorolás hatással van a vállalkozások költségtervére – a textilhulladékok esetében előírás egy speciális ártalmatlanító rendszer alkalmazása, amelyet az erre jogosítvánnyal rendelkező cégek üzemeltetnek, és ami nyomon követhető és amelynek költség vonzata is van.

• **Kutatási trendek és technológiák.** – Az európai ipar növekedési kilátásai elsősorban az innovációs lehetőségeken alapulnak, amelynek célja a versenyképesség fokozása a fenntartható fejlődés szem előtt tartásával.

A termék- és folyamatinnováció a fejlesztés szakaszában és a technológiák alkalmazása során alacsony környezeti hatással jár, ami megköveteli a termelési folyamatok integrációját és optimalizálását a termékek és gépek életciklusa tekintetében. Így a fenntartható fejlődés szempontjai szerinti innováció, perspektivikusan, az európai ipar versenyképességének forrását jelenti.

A körforgásos gazdasági szemléletre történő váltás azt jelenti, hogy a terméktervezés igen korai szakaszától kezdve szem előtt tartjuk az újrahasznosítási és újrafelhasználási lehetőségeket a már elhasznált termékek vonatkozásában.

• **Kommunikáció.** – Az új kereskedelmi stratégiák (piacok) és hulladékkezelés mellett a körforgásos gazdaság megköveteli új fogyasztók létrejöttét és fenntartható életmódok kialakítását, így az minden polgár számára a tudatosságba való befektetést jelent.

Az ENTeR projekt célja, hogy a másodlagos anyagok piaci rendszerével kísérletezzon – ezeket az anyagokat hulladéknak szánták, de újrafelhasználhatóak és újrapozicionálhatóak a piacon, így kezdve meg „második életüket”.

• **Oktatás.** – A cél annak körvonalazása, hogy a vállalkozások körében és a kutatás világában milyen képzésekre van szükség, azoknak a feltételeknek a beazonosításával, amelyek a körforgásos modellek megvalósítását

helyezik előtérbe, különös figyelemmel az ipari szimbiózis megteremtésére.

Szükséges a szektor számára hozzáférést biztosítani a megfelelő technikai szakértelemhez. Ez különösen fontos az olyan vállalkozások esetében, amelyek a hagyományos alkalmazások határait feszegetve a körforgásos gazdaság felé mozdulnak el.

Biztosítani kell az együttműködést az oktatási intézményekkel annak érdekében, hogy a dolgozók és vezetők

új generációja felkészült legyen arra, hogy sikeres karriert valósítsanak meg a fejlett EU-i textilgyártás területén.

A Stratégiai menetrend szolgál egy Akcióterv kidolgozásának dokumentumaként, mely az ENTeR projekt végén készül annak érdekében, hogy hatékonyan támogassa a partnerországok textil- és ruhaiparát a projekt a textilhulladék kezeléssel kapcsolatos megállapításainak és eredményeinek a gyakorlatba történő átültetésében.